

Projekt PRI-MJER : rezultati projekta za Općinu Jelenje i Primorsko- goransku županiju

prof. dr. sc. Snježana Mihalić Arbanas
prof. dr. sc. Željko Arbanas

13. sjednica Općinskog vijeća Općine Jelenje
14.6.2023., Jelenje

Europska unija
Zajedno do fondova EU

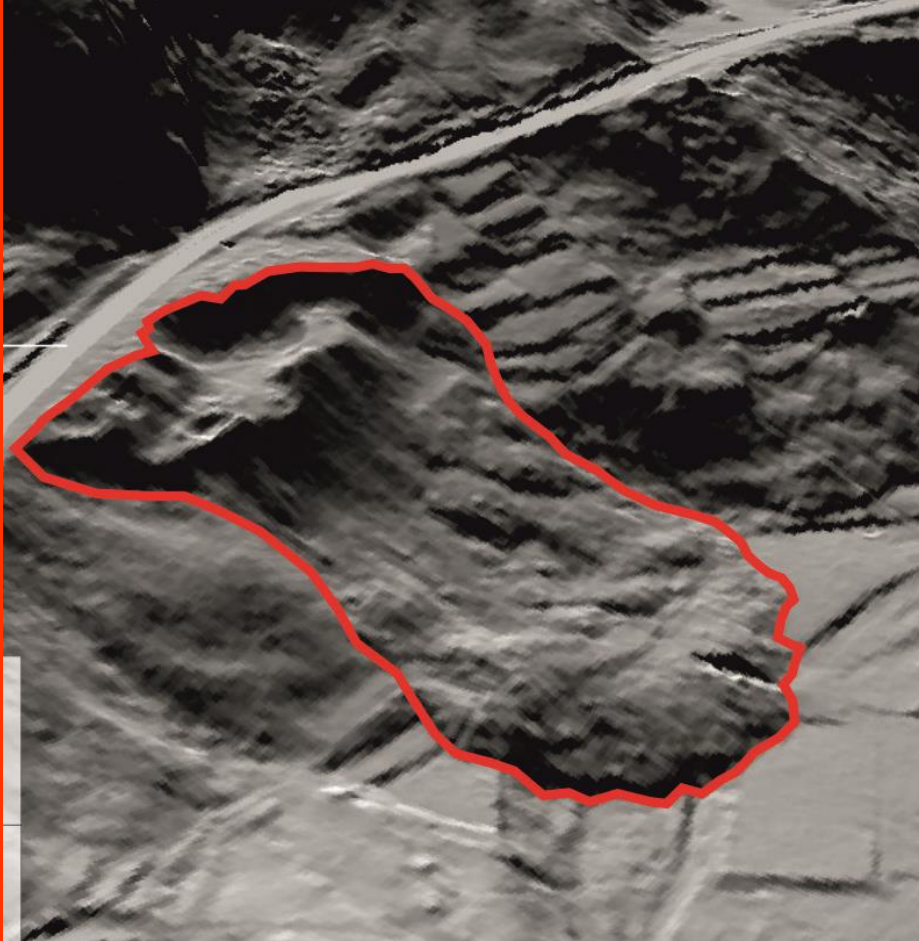
EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I
ENERGETSKU UČINKOVITOST

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj

primijenjena
istraživanja klizišta
za razvoj mjera
ublažavanja
i prevencije rizika

klizište u udolini rijeke Rječine uz Petrolejsku cestu

Uvod

Pod pojmom „**klizište**“ podrazumijevaju se različite **prijetnje** koje nastaju gibanjem materijala tla/stijena niz kosinu. Razlikuje se veliki broj tipova klizišta, ovisno o mehanizmu gibanja (odronjavanje, prevrtanje, klizanje, tečenje i bočno razmicanje ili širenje) i vrsti pokrenutog materijala. U posljednjih 15-ak godina u pojedinim dijelovima Republike Hrvatske višestruko su prijavljivane **elementarne nepogode** zbog pojava brojnih klizišta koja nastaju na području određene regije gotovo istovremeno ili u kraćem vremenskom razdoblju

problemom klizišta bave se prostorno planiranje, graditeljstvo, upravljanje prometnicama, vodama, šumama i dr.

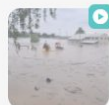
SNIMLJENO IZ ZRAKA

Pogledajte razmjere razaranja na ogromnom klizištu u Hrvatskoj Kostajnici

~1 min Vlatka Polšak Palatinuš 13.03.2018 u 15:49

preporu

DIO HRVATSKE NA UDARU

Jako nevrijeme s tučom: Potopljena naselja, ceste, vrtić...

~2 min S. S. 12.05.2023 u 18:53

Poplavljen Kvarner - u Novom Vinodolskom ulice pod vodom

18.11.2022. | 20:11 | Autor: Dajana Kruneš/Ivana Perić/Dnevnik/HRT/R.S.

Poplave u Hrvatskoj

Foto: Hrv / HRT

HRVATSKA SNAŽNO NEVRIJEME

VIDEO/FOTO Izdana nova upozorenja: Za gotovo cijelu Hrvatsku upaljen meteoalarm

.Ke, 18. studenoga. 2022. @ 22:50

5 m

Rastući problemi s klizištima zbog klimatskih promjena

zajednica danas, osim sanacija, treba raspolagati i nizom drugih mjera za kvalitetno upravljanje problemom

Karta podložnosti na
klizanje Republike
Hrvatske iz *Procjene
rizika od katastrofa za
Republiku Hrvatsku iz
2019.*

**Podaci i
informacije o
klizištima**

ne postoje za
županije i gradove

na razini države samo opća informacija na kojim područjima postoji opasnost od klizišta uzrokovanih klizanjem/tečenjem

Projekt PRI-MJER

Shema za jačanje primijenjenih istraživanja
za mjere prilagodbe klimatskim promjenama
Kod projekta: KK.05.1.1.02.0020

Razdoblje provedbe projekta:

1. svibnja 2020. do 30. svibnja 2023.

Korisnik: Rudarsko-geološko-naftni fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Partner na projektu: Građevinski fakultet
Sveučilišta u Rijeci

PT1: Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

PT2: Fond za zaštitu okoliša i energetske
učinkovitost

Hrvatska grupa za klizišta

Istraživači projekta PRI-MJER

**SVJETSKI CENTAR
IZVRSNOSTI ZA
SMANJENJE RIZIKA OD
KLIZIŠTA ICL-a
2014.-2017.
2017.-2020.
2020.-2023.**

Rudarsko-geološko-naftni fakultet
Sveučilište u Zagrebu

Građevinski fakultet
Sveučilište u Rijeci

INŽENJERSKA GEOLOGIJA

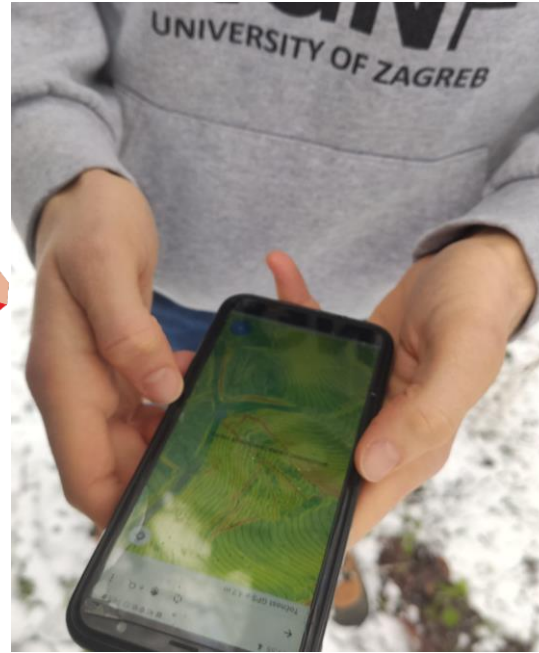
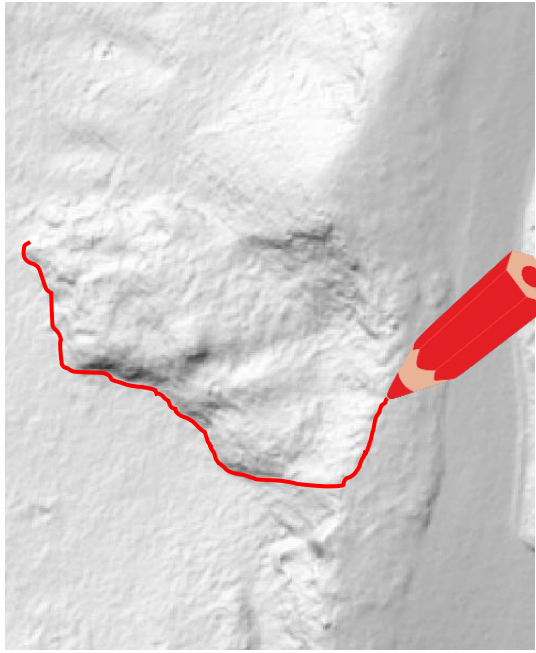
GEOTEHNIKA

prof. dr. sc. Snježana Mihalić Arbanas, prof. dr. sc. Željko Arbanas, izv. prof. dr. sc. Martin Krkač, doc. dr. sc. Sanja Bernat Gazibara, doc. dr. sc. Petra Jagodnik, Hrvoje Lukačić, Marko Sinčić, Gabrijela Šarić

Projekt PRI-MJER

Metode znanstvenih istraživanja

U okviru projekta PRI-MJER znanstvenici iskoristili svoja **znanja o istraživanju klizišta** i **napredne tehnologije laserskog skeniranja iz zraka** i primijenili ih za **razvoj metoda za dobivanje podataka i informacija o klizištima**.

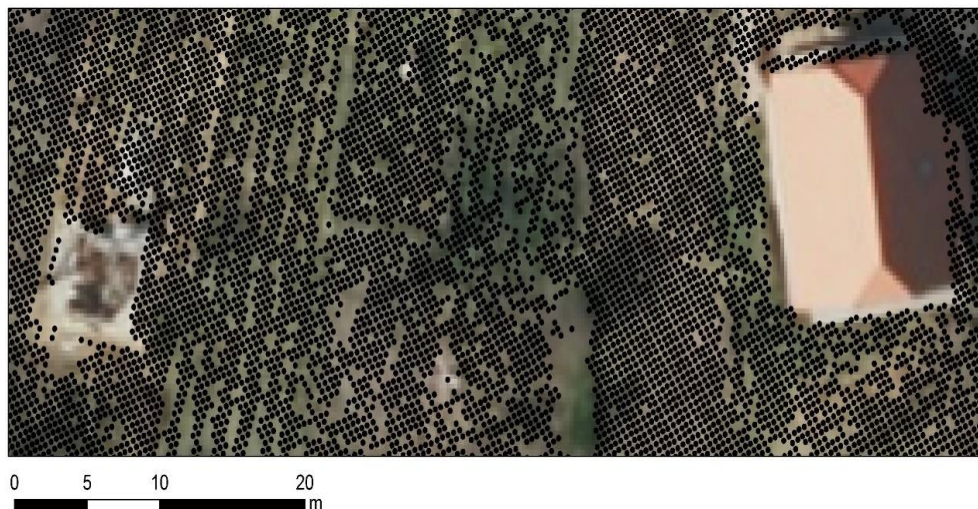
Sada znamo kako dobiti podatke o svim klizištima na istraživanom području kao i gdje se nalaze svi dijelovi područja u kojima se ova opasnost može pojaviti.... što do sada nije postojalo kao **set pouzdanih podataka/informacija o klizištima**.

Kartiranje klizišta primjenom LiDAR tehnologije

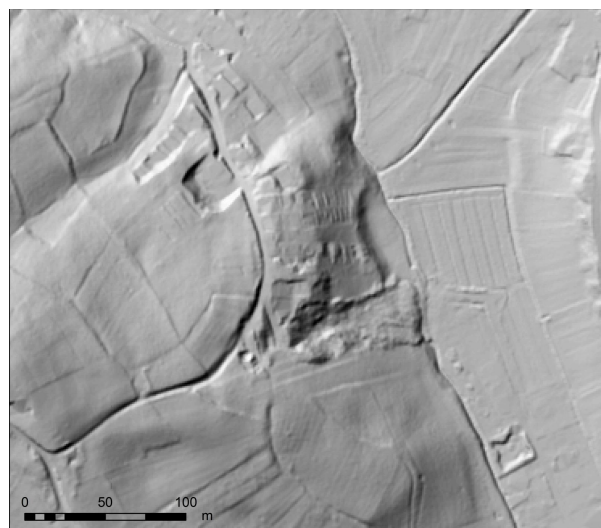
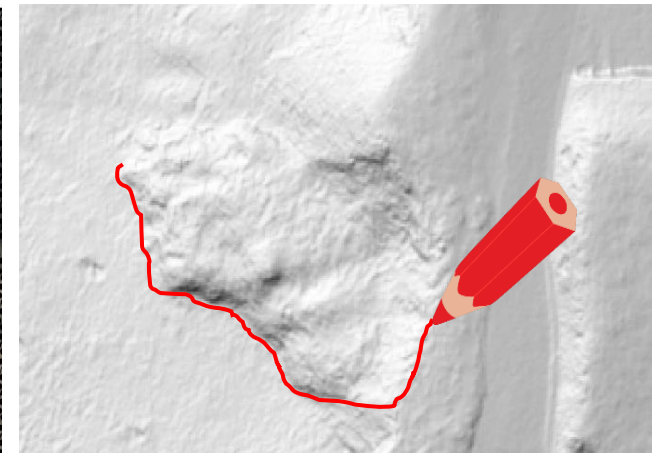
LiDAR (eng. *Light Detection and Ranging*) je skraćenica koja se koristi za 3D lasersko skeniranje iz zraka.

Rezultat je oblak točaka koji se koristi za izradu **digitalnih modela terena (DMT) visoke rezolucije**. LiDAR DMT se koristi za **vizualno kartiranje klizišta**, ali i drugih aktivnih geomorfoloških procesa (npr. erozija).

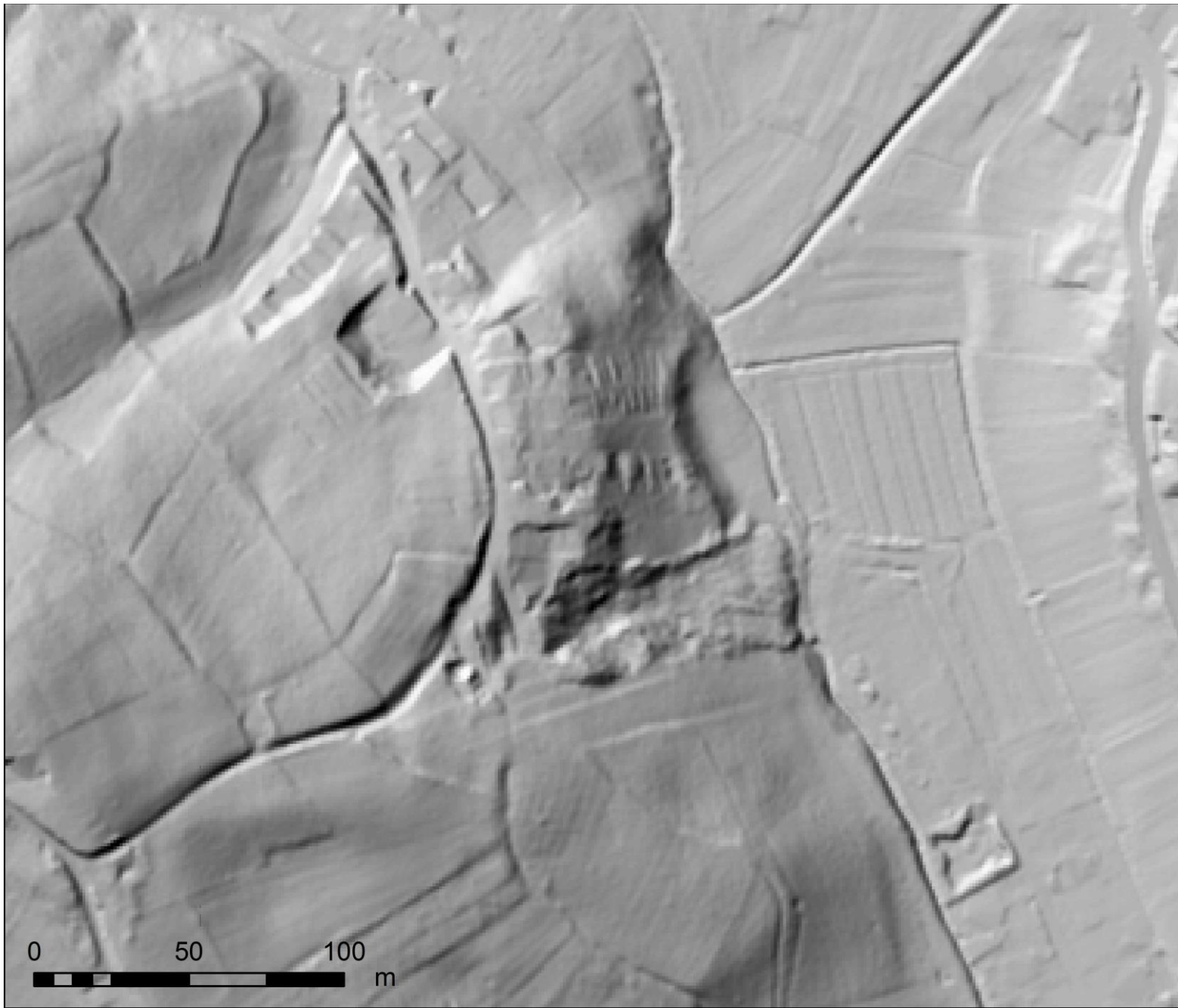
Oblak točaka

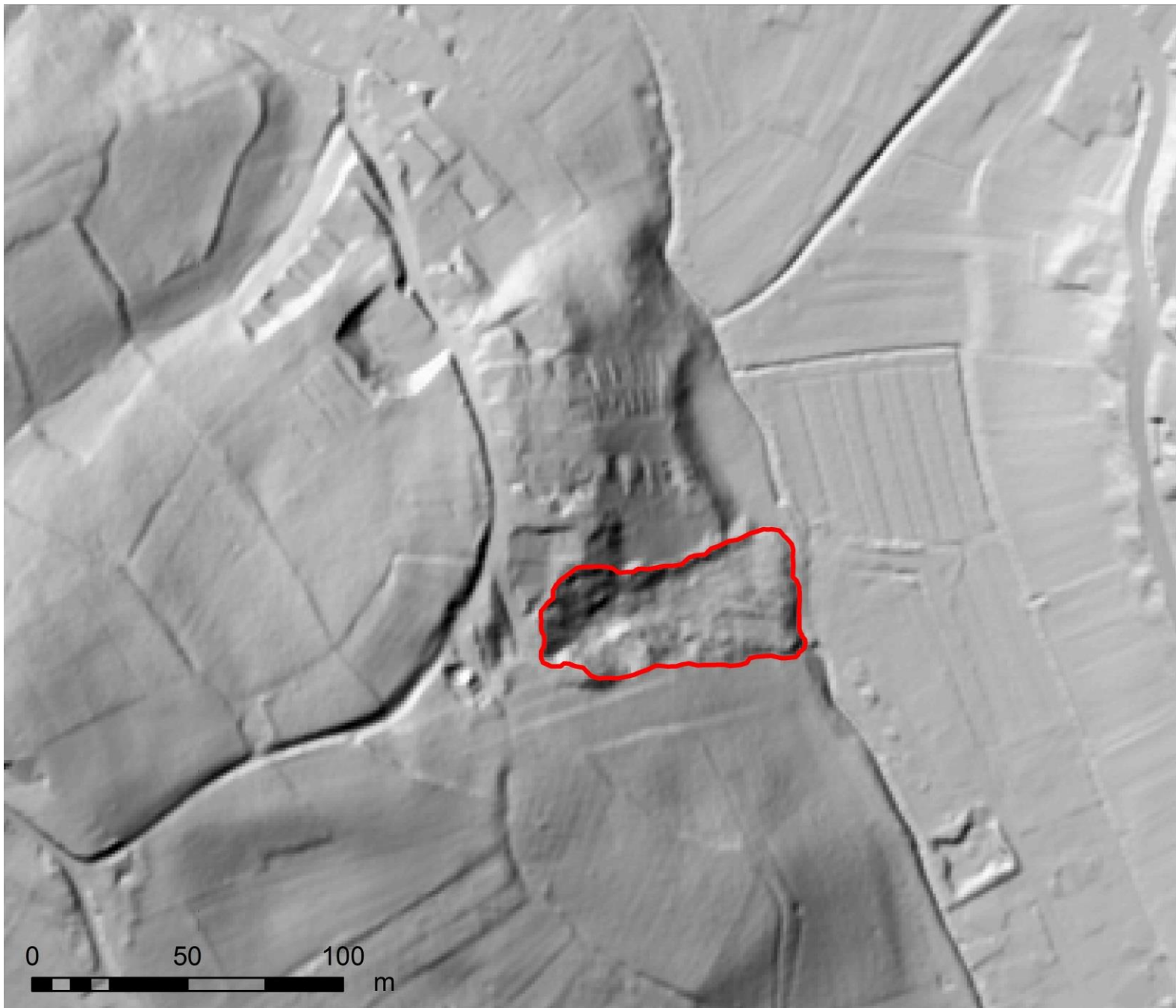

Digitalni model terena

Projekt PRI-MJER

Metode primjene znanstvenih istraživanja

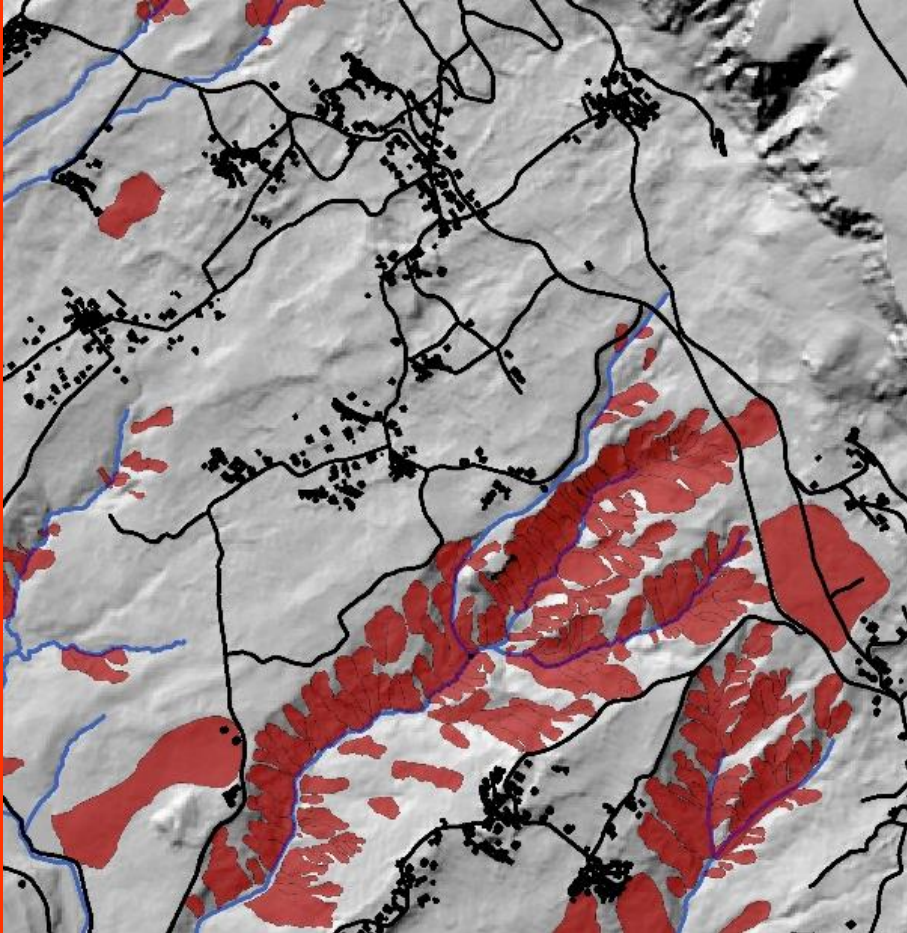
Tijekom 3 godine projekta PRI-MJER (2020-2023.), znanstvenici su **provjeravali primjenjivost rezultata istraživanja** s potencijalnim korisnicima u okviru niza događaja projekta (11 okruglih stolova, 3 radionice projekta) sa sudionicima iz **ministarstava, regionalnih i lokalnih samouprava, uprava prometnicama, vodama, šumama, civilnom zaštitom i drugima.**

Projekt PRI-MJER

Metode primjene znanstvenih istraživanja

Više od 60 radnih sastanaka organizirano u razdoblju projekta PRI-MJER 2020.-2023. kako bi se detaljno raspravila primjena s **lokalnim/regionalnim samoupravama i državnom upravom za prostorno uređenje i graditeljstvo, civilnu zaštitu.**

Karte klizišta

Podaci i informacije o klizištima dobivaju se iz karata klizišta. U okviru projekta PRI-MJER, izrađene su dvije vrste karata klizišta; (1) **karte inventara klizišta** (prikazuju evidenciju postojećih klizišta); i (2) **karte zoniranja podložnosti na klizanje** (prikazuju zone u kojima mogu nastati klizišta). Analizom podataka/informacija o klizištima u kombinaciji s drugim prostornim podacima, dobivaju se informacije o ugroženosti od klizišta (tj. što je ugroženo klizištima od građevina-zgrada, prometnica, vodotoka).

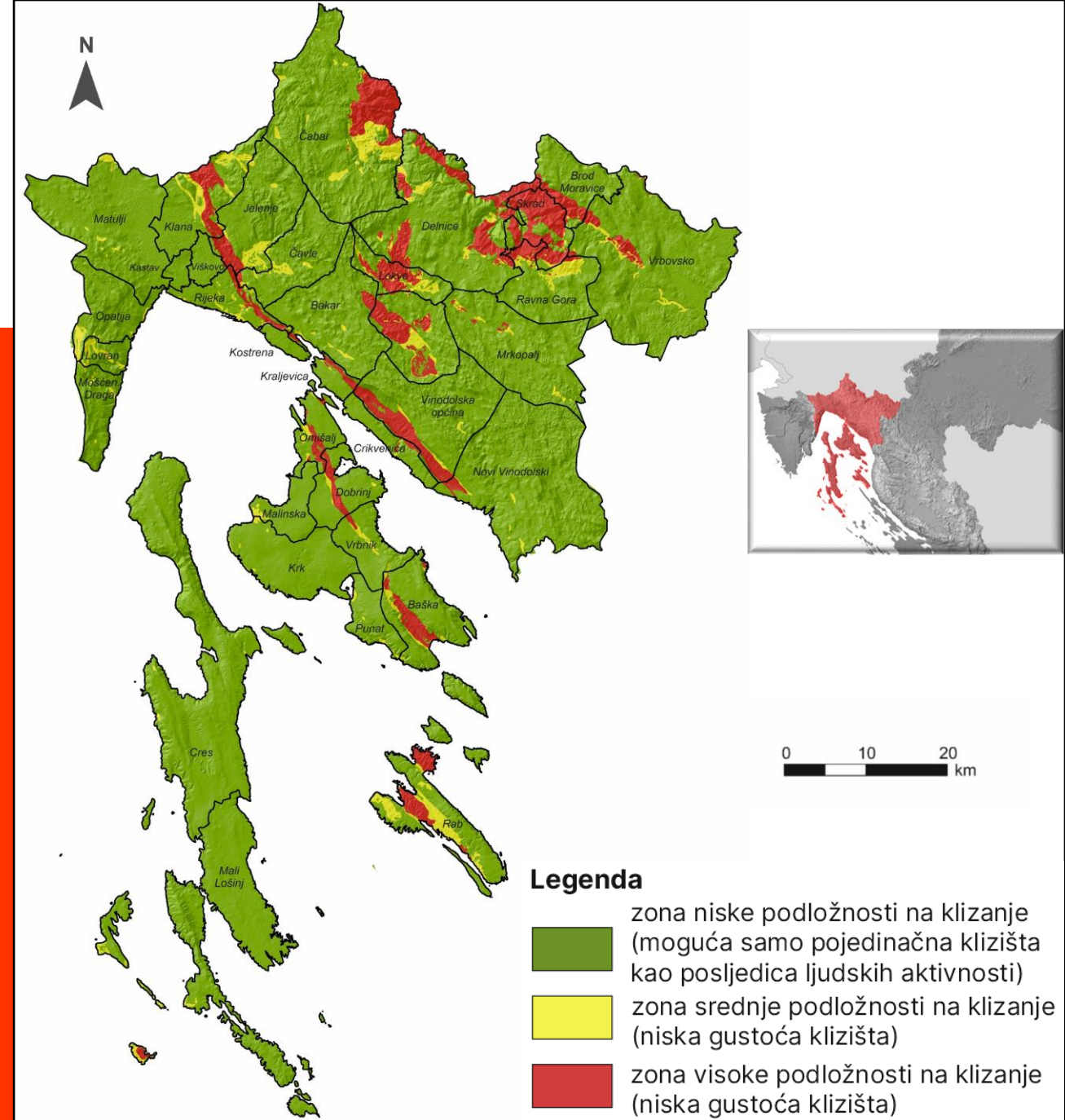
Karta zoniranja podložnosti na klizanje

Primorsko-goranske županije, M1:25.000

Projekt je pokazao da je racionalan način izrade karata klizišta taj da se izradi **karta za područje cijele županije** koja će pokazati na kojim mjestima uopće postoji problem s klizištima.

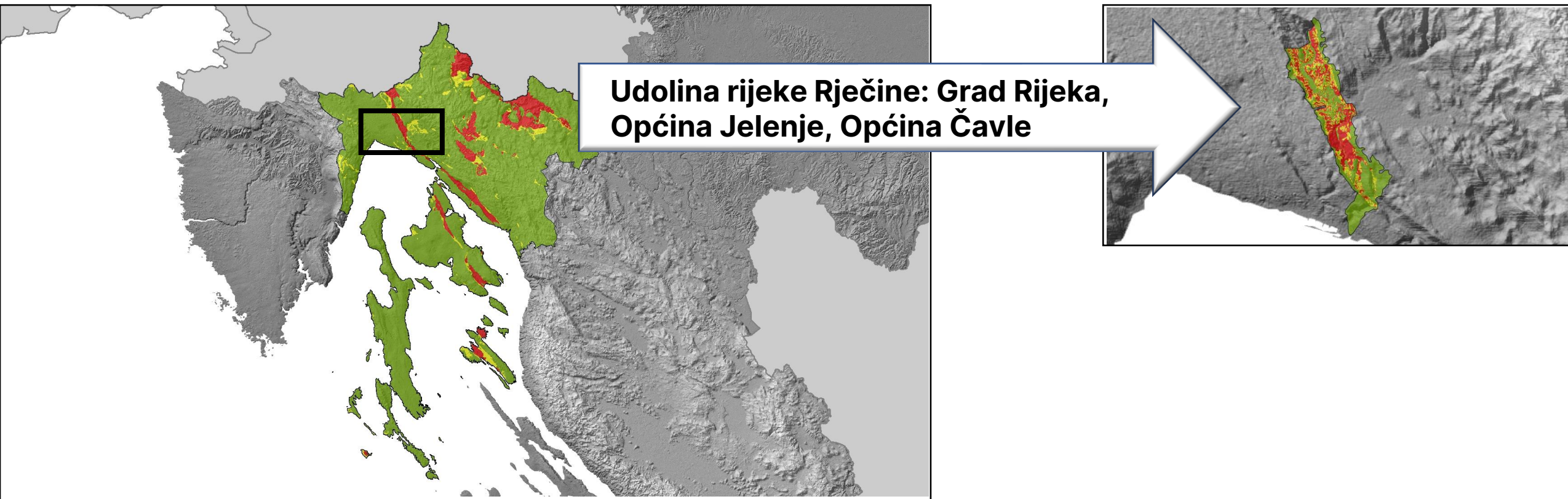
Na Karti se vidi da na oko 88% područja **nema nikakve opasnosti od klizišta**, što znači da su samo oko 12% **područja koja su podložna klizanju, treba razmatrati problem detaljnije.**

Sanja Bernat Gazibara, Martin Krkač, Petra Jagodnik, Željko Arbanas,
Snježana Mihalić Arbanas

Karte klizišta općina i gradova

Detaljnije razmatranje opasnosti od klizišta

Detaljnije razmatranje opasnosti od klizišta znači da nam na razini općina i gradova trebaju **karte s evidencijom svih klizišta i karte sa zonama u kojima klizišta mogu nastati**

Karta inventara klizišta

Karta zoniranja podložnosti na klizanje

doline rijeke Rječine,
M1:2000 / M1:5.000

površina starih klizišta

1,5 km² ili 8,4% područja

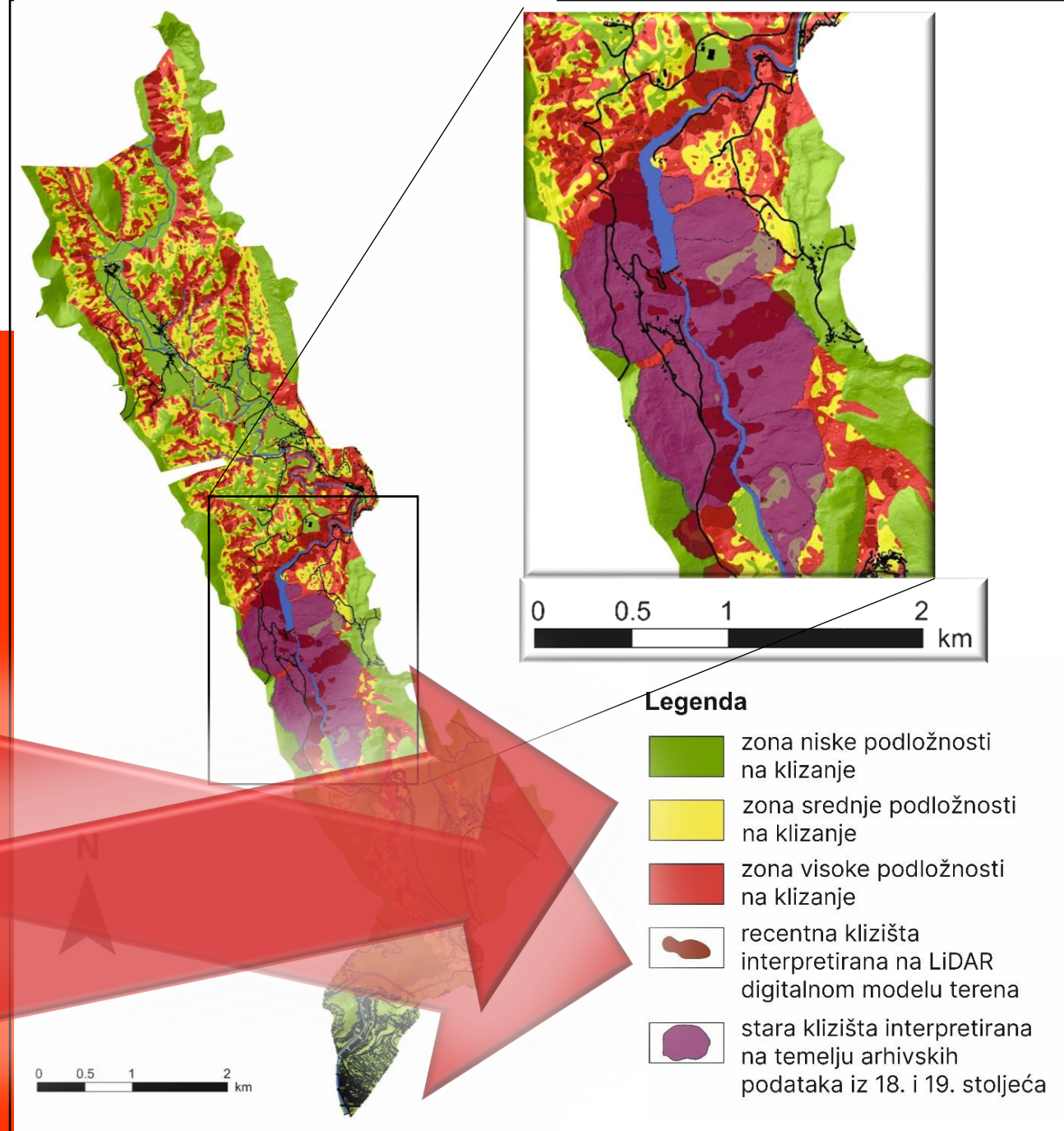
površina recentnih klizišta

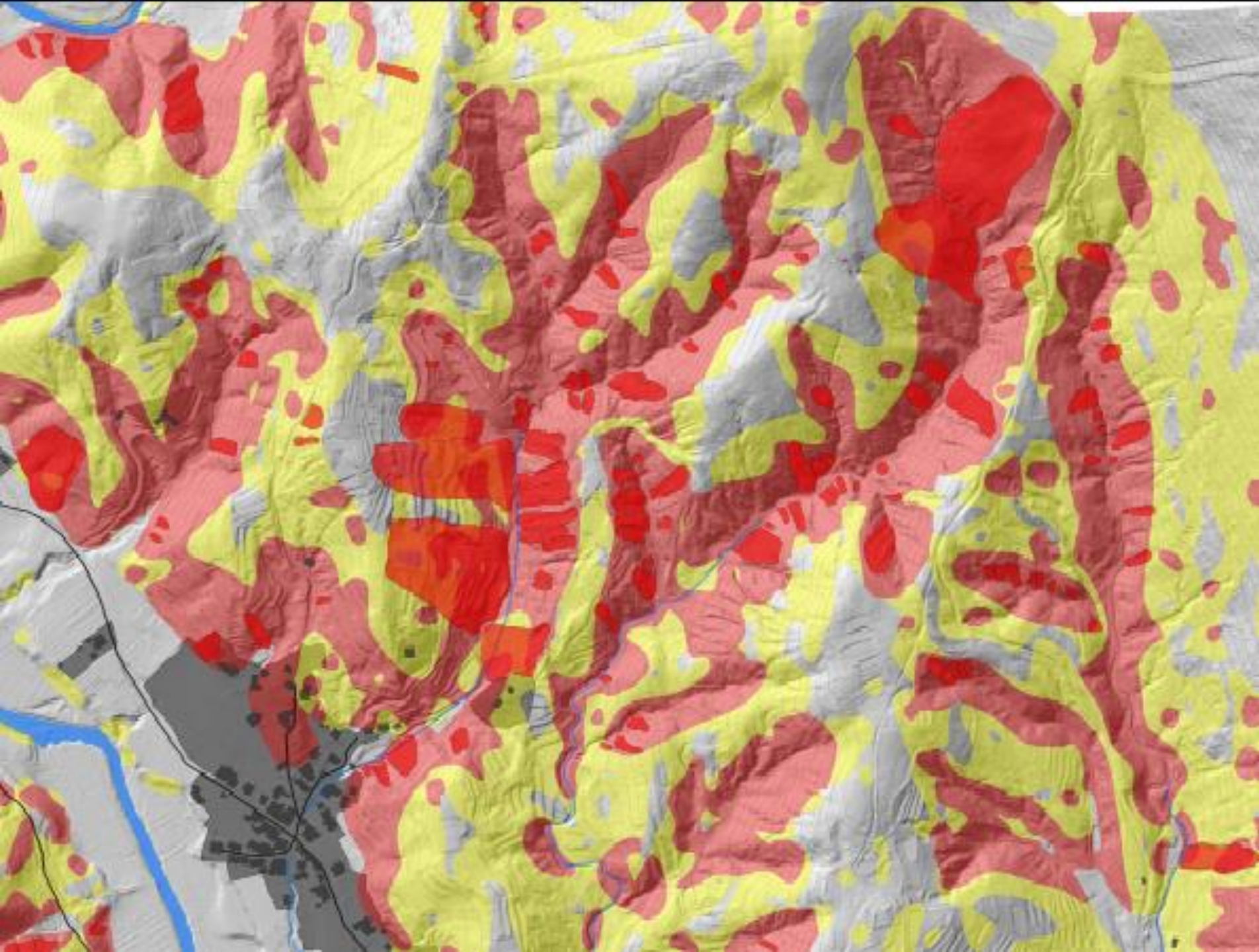
0,9 km² ili 5% područja

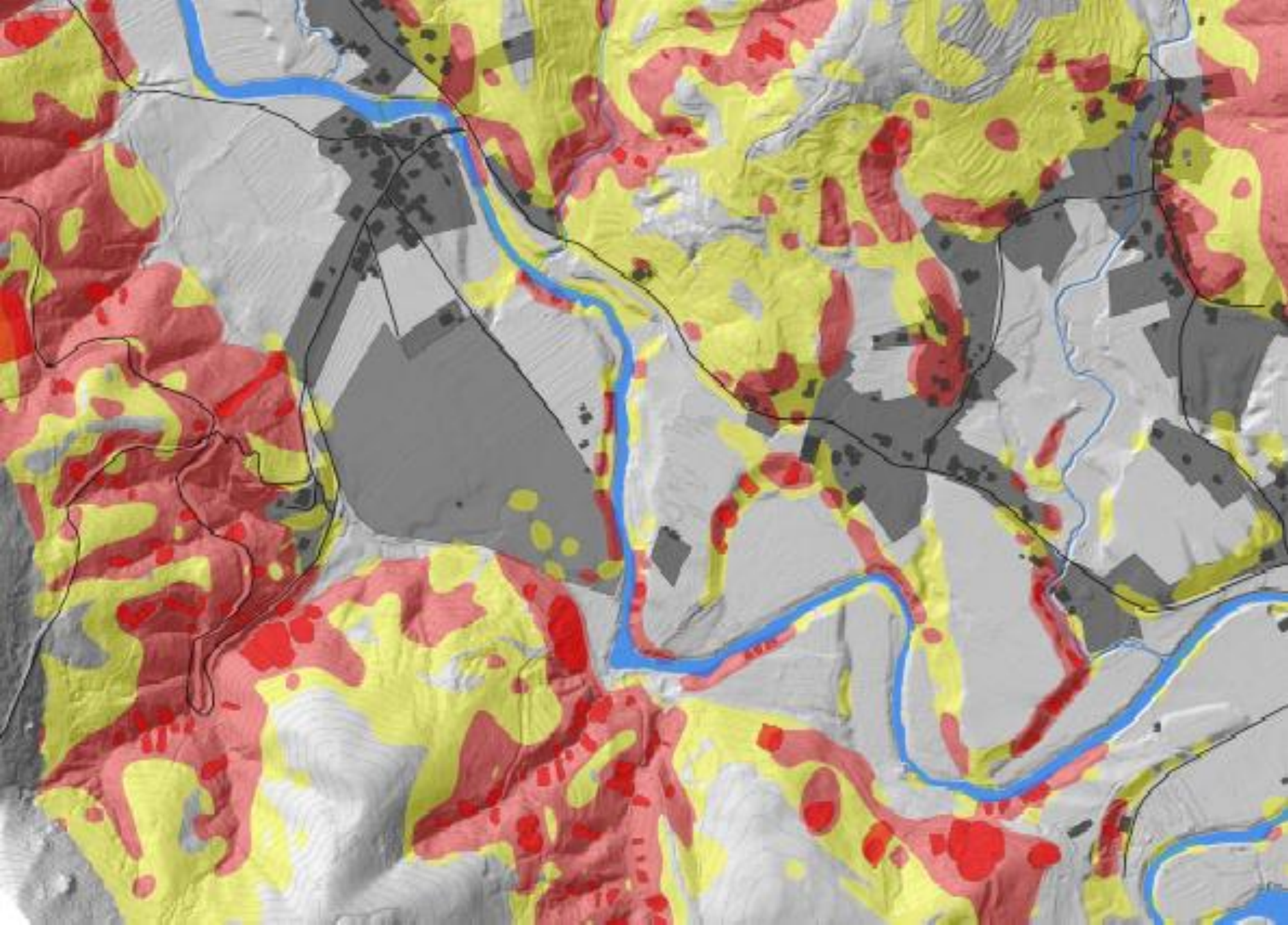
površina visoke podložnosti na klizanje

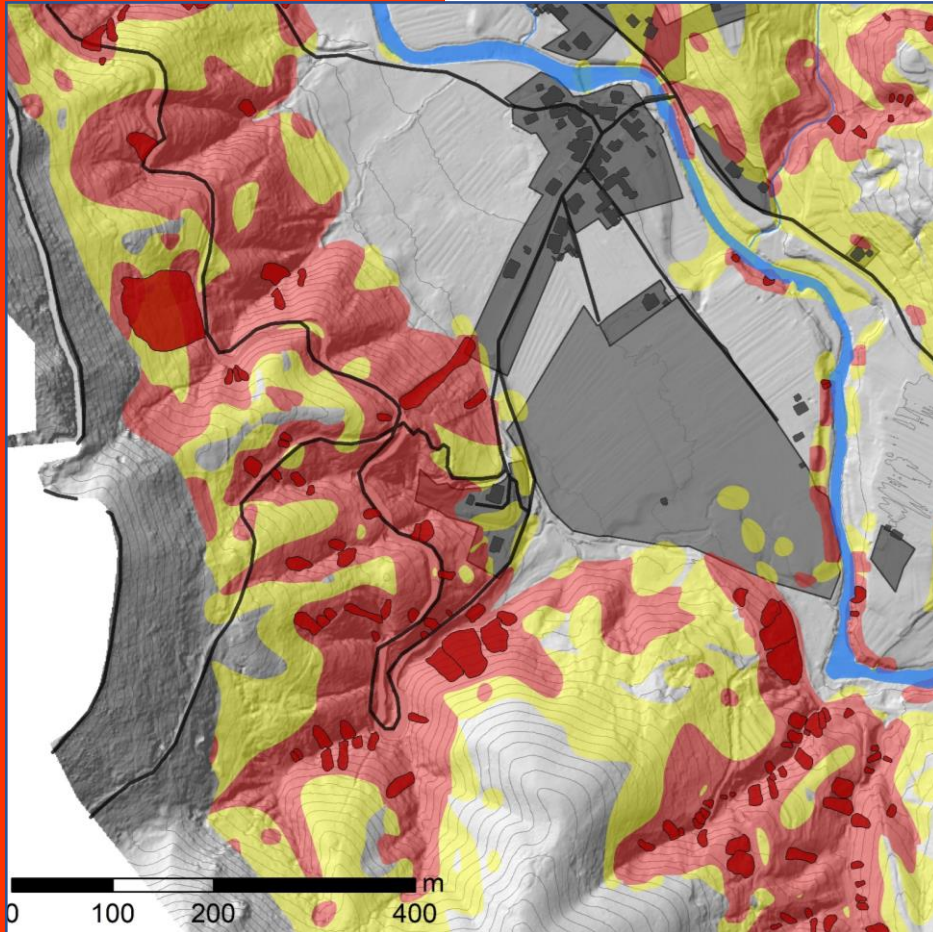
5,6 km² ili 30% područja

Sanja Bernat Gazibara, Marko Sinčić, Petra Jagodnik, Gabrijela Šarić,
Snježana Mihalić Arbanas

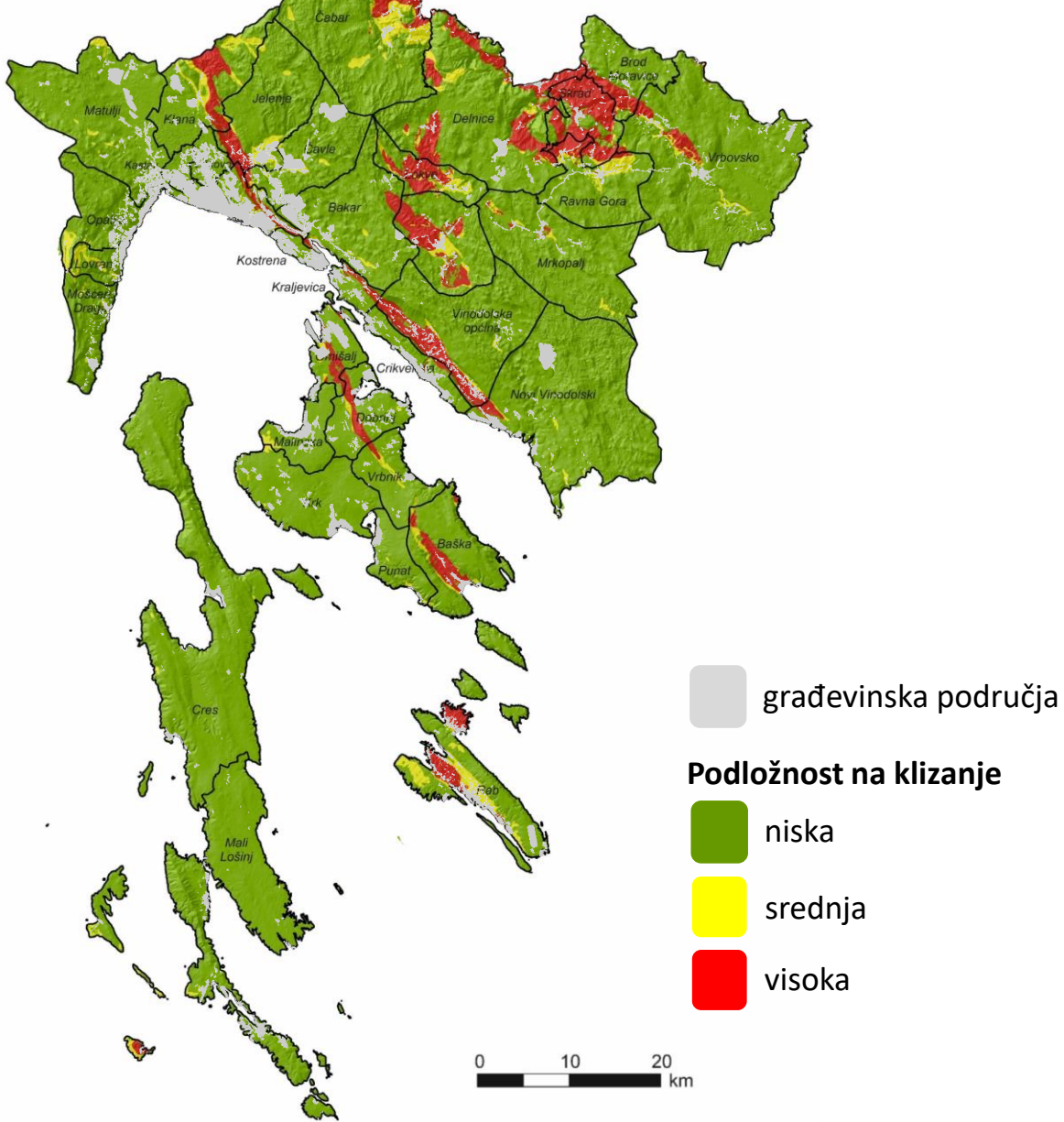

Primjena karata klizišta u prostornom planiranju

Projekt PRI-MJER je razvio **prototipove karata klizišta** koje se mogu i trebaju koristiti kao **podloga za prostorno planiranje**, osobito u područjima koja su **visoko rizična**. Karte klizišta mjerila 1:2000 i 1:5000 na području udoline rijeke Rječine i Vinodolske udoline ogledni su primjeri karata za **općina i gradova koji trebaju detaljnije kartografske podatke/informacije o klizištima**.

**Karta zoniranja podložnosti na klizanje Primorsko-goranske županije,
M1:25.000
i građevinska područja iz prostornih planova uređenja gradova i općina**

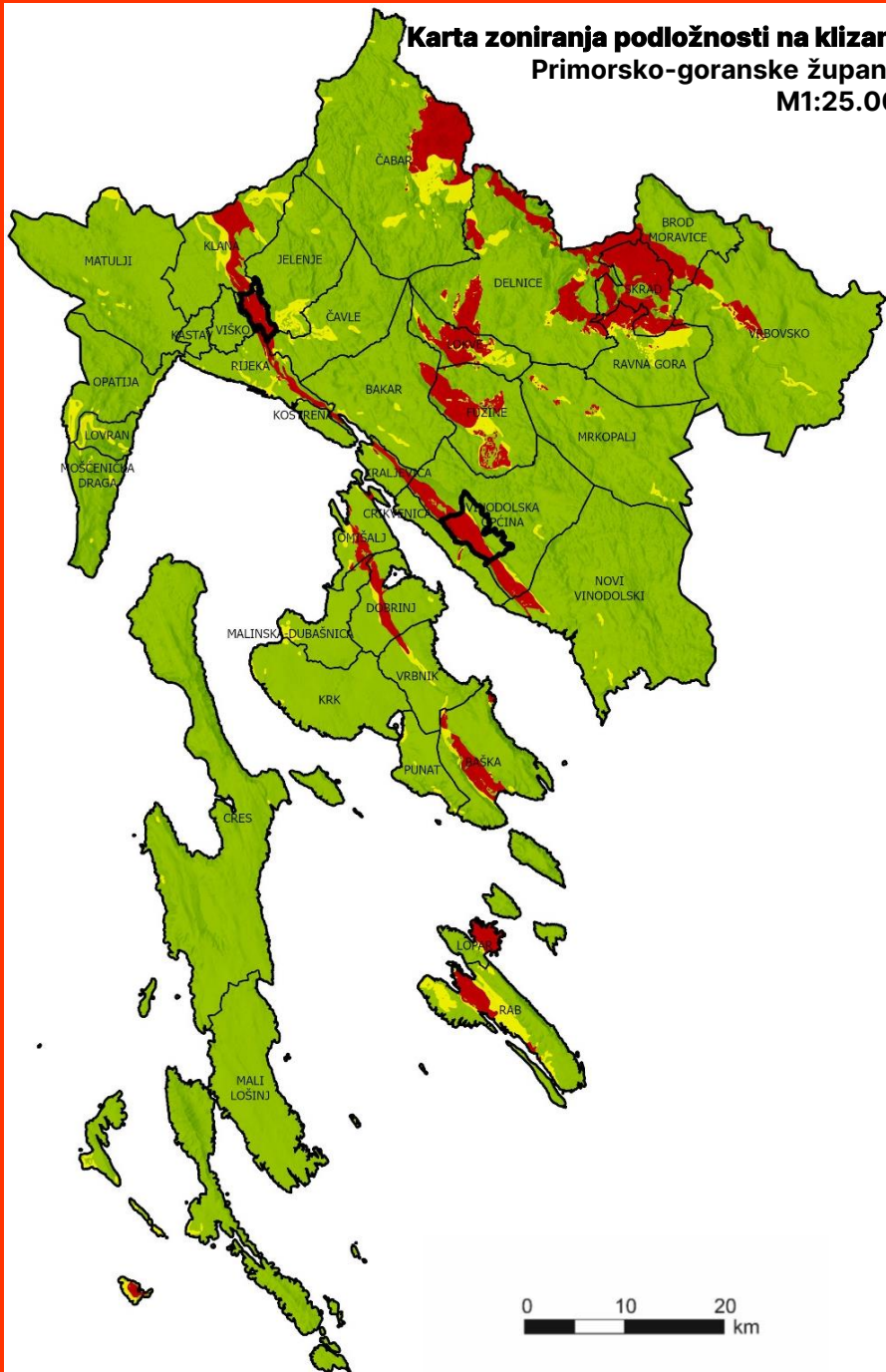

Primjena rezultata istraživanja

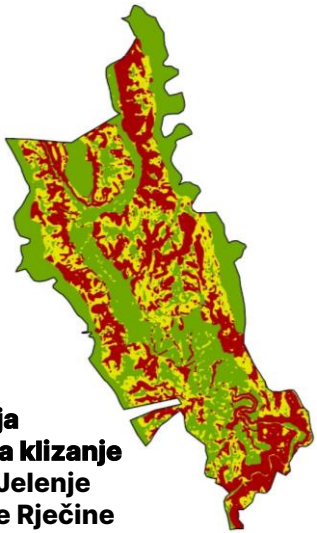
u prostornom planiranju županije

- **ZONA VISOKE PODLOŽNOSTI NA KLIZANJE** - područje za koje treba biti **obvezna provedba detaljnijih istraživanja M1:5.000**:
  - 29.183 ha odnosno **8,1 %** kopnene površine županije
- **zona srednje podložnosti na klizanje**:
  - 14.950 ha odnosno **4,2 %** kopnene površine županije
- **zona niske podložnosti na klizanje** – nema potrebe za provedbom detaljnijih istraživanja:
  - 314.801 ha odnosno **87,7 %** kopnene površine županije

Karta zoniranja podložnosti na klizanje
Primorsko-goranske županije
M1:25.000

Karte zoniranja podložnosti na klizanje dijela Općine Jelenje u udolini rijeke Rječine
M1:5.000

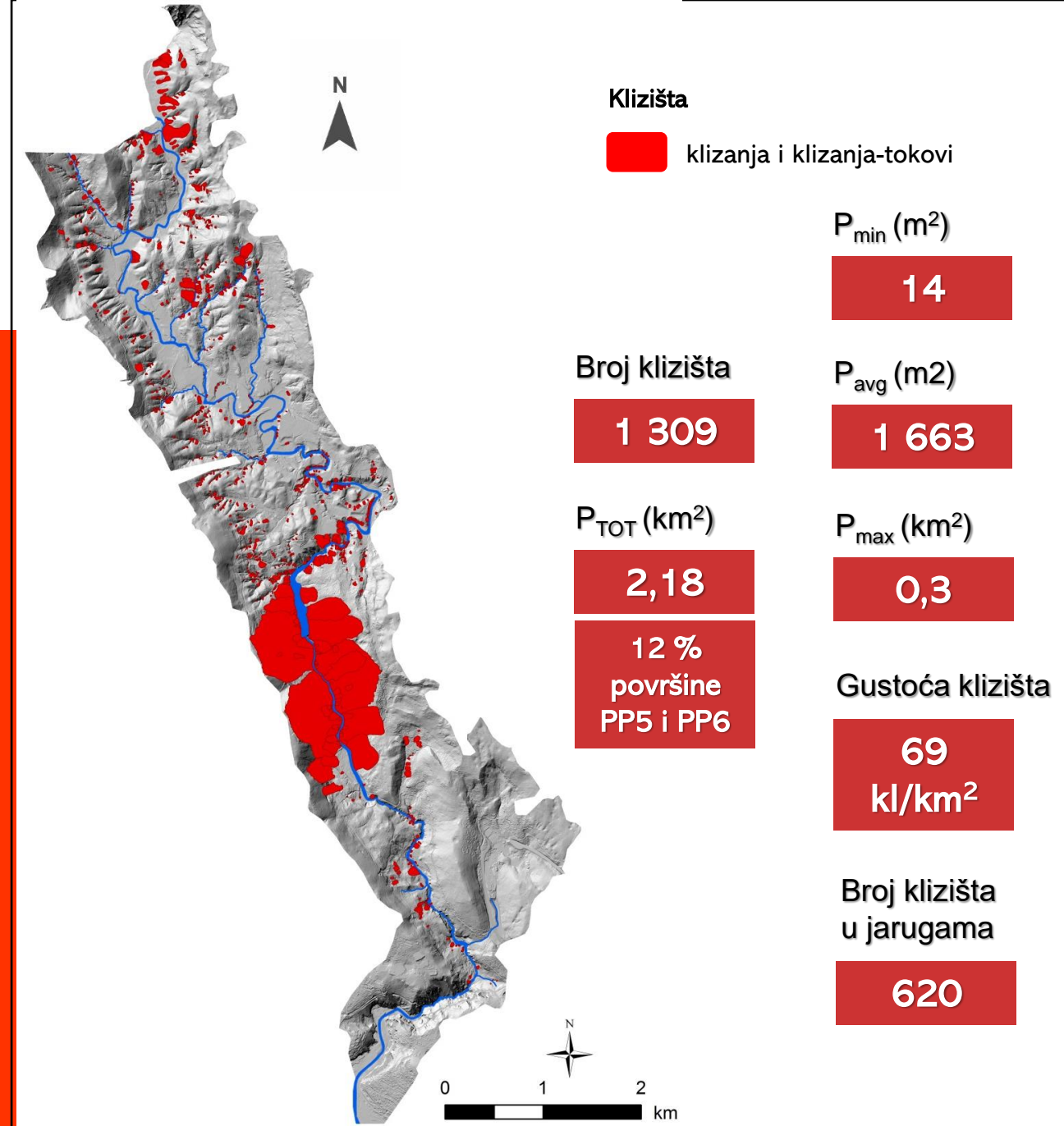
Doprinos rezultata istraživanja u prostornom planiranju

- razvijena **metodologija** izrade karte inventara klizišta i karata zoniranja podložnosti na klizanje – primjenom se osigurava:
  - jednoznačan pristup u izradi karata
  - rezultati istraživanja točniji i sveobuhvatni
  - usporedivi izlazni rezultati
  - vremenski i financijski prilagođeno za detaljniju analizu većeg obuhvata prostora
- značajno se **smanjuje područje za koje je obvezna provedba detaljnijih istraživanja** (ne provode se mikrozoniranja „na slijepo“, niti za obuhvate malih površina)

Karta inventara klizišta

doline rijeke Rječine,
M1:2000

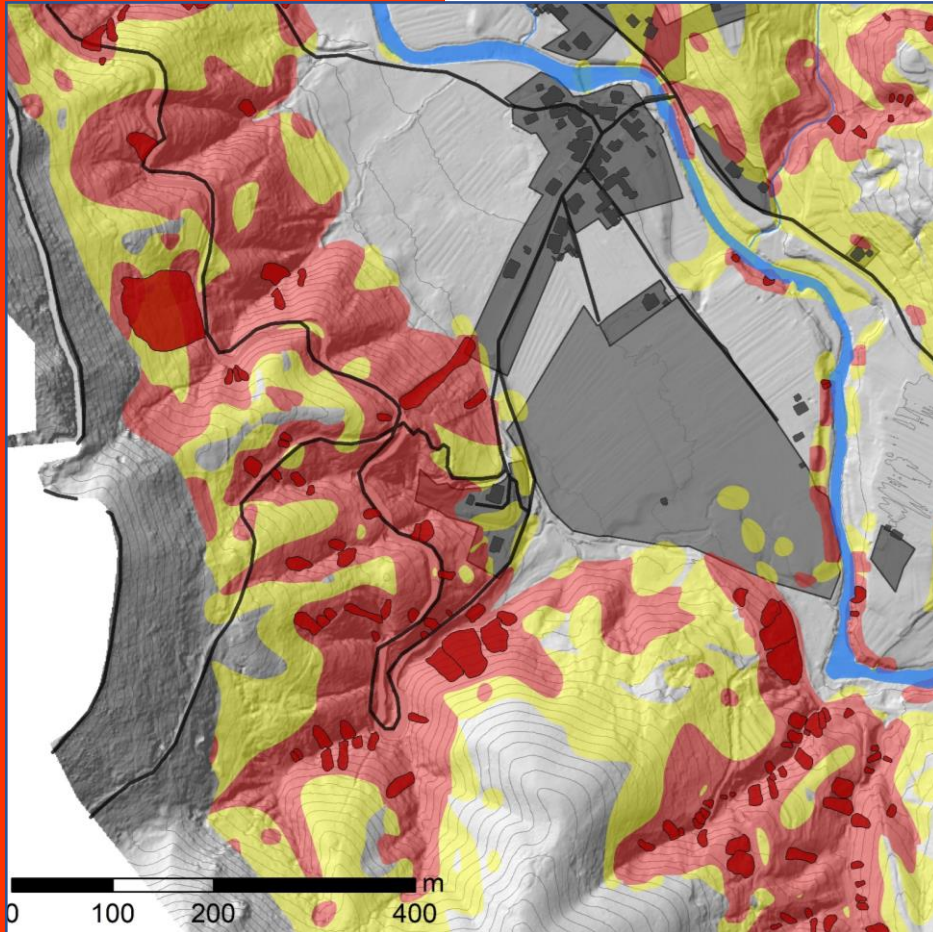
Prikazuje prostorni položaj klizišta nastalih procesima klizanja i tečenja te njihove granice i veličinu.

Primjena karata klizišta M1:5.000 – prostorno planiranje

KARTOGRAFSKA INFORMACIJA O KLIZIŠTIMA

ZA KOJU PRIMJENU	ZA KOJI DOKUMENT	KOME
gdje je optimalno trasirati <u>infrastrukturnu linijsku građevinu</u> (npr. prometnicu)	prostorni plan	prostornom planeru-urbanistu
gdje planirati <u>građevinsko područje</u> (naselja i druga)	prostorni plan	prostornom planeru-urbanistu
gdje planirati <u>pojedinačne zahvate</u> izvan građevinskih područja	prostorni plan	prostornom planeru-urbanistu
što planirati <u>unutar građevinskog područja</u> (npr. stambene zgrade ili zaštitne zelene površine)	prostorni plan	prostornom planeru-urbanistu
gdje i koji su <u>posebni uvjeti/režimi za gradnju</u>	uvjeti gradnje	prostornom planeru-urbanistu
gdje i koji su <u>posebni uvjeti/režimi za druge zahvate u prostoru</u>	uvjeti za zahvat u prostoru	prostornom planeru-urbanistu

Ostale primjene karata klizišta

Projekt PRI-MJER je razvio **prototipove karata klizišta** koje se mogu i trebaju koristiti kao **podloge za uvjete gradnje**, osobito u područjima gdje se nalaze **klizišta, a i koja su podložna klizanju**. Karte klizišta mjerila 1:2000 i 1:5000 na području udoline rijeke Rječine daju korisne podatke i informacije za **uprave šuma, voda, prometnica i sl.**

Primjena karata klizišta M1:5.000 – projektiranje (gradnja)

KARTOGRAFSKA INFORMACIJA O KLIZIŠTIMA

ZA KOJU PRIMJENU	ZA KOJI DOKUMENT	KOME
koji su posebni uvjeti/režimi za gradnju	uvjeti gradnje za lokacijsku dozvolu	projektantu
koji su posebni uvjeti/režimi za druge zahvate u prostoru	uvjeti za zahvat u prostoru za lokacijsku dozvolu	projektantu

Primjena karata klizišta M1:5.000 – upravljanje prometnicama, vodotocima, šumama

KARTOGRAFSKA INFORMACIJA O KLIZIŠTIMA

ZA KOJU PRIMJENU	ZA KOJI DOKUMENT	KOME
baza podataka klizišta uz prometnice	dokumenti redovnog /izvanrednog održavanja	upravi prometnica (lokalna, regionalna/ područna, državna razina)
baza podataka klizišta uz vodotoke	dokumenti redovno/izvanrednog održavanja	upravi voda
baza podataka klizišta u šumi	dokumenti redovno/izvanrednog održavanje	upravi šuma

Primjena karata klizišta M1:5.000 – civilna zaštita

KARTOGRAFSKA INFORMACIJA O KLIZIŠTIMA

ZA KOJU PRIMJENU	ZA KOJI DOKUMENT	KOME
procjena rizika JLS-a	<i>Procjena rizika općine/grada</i>	lokalna uprava za civilnu zaštitu
planiranje aktivnosti zaštite i spašavanja	<i>Plan djelovanja CZ općine/grada</i>	lokalna uprava za civilnu zaštitu
reagiranje u hitnim situacijama	postupovnik za dojave o malim klizištima, akcijski plan	služba 112
baza podataka rizičnih klizišta	GIS sloj za webGIS	općina/grad

Projekt PRI-MJER

Zaključak

- danas živimo bez podataka i informacija o klizištima, a problem je rastući
- znanstvenici iskoristili svoje znanje i nove tehnologije da se na sustavan i racionalan način, vremenski i financijski, dobiju podaci i informacije o klizištima
- projekt PRI-MJER omogućio intenzivnu komunikaciju s mnogim korisnicima da se potvrdi da su podaci i informacije s karata klizišta stvarno korisni i primjenjivi
- PRI-MJER-ove karte klizišta ukazuju na to gdje postoje klizišta i gdje problem može nastati
- primjenom PRI-MJER-ovih karata klizišta izbjegava se suvišno investiranje u istraživanje područja gdje problem klizišta ne postoji
- prvi puta u Republici Hrvatskoj, projekt PRI-MJER omogućio razvoj odgovornog planiranja i upravljanja u odnosu na problem klizišta

Shema za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama

Kod projekta: KK.05.1.1.02.0020

Razdoblje provedbe projekta:

1. svibnja 2020. do 30. svibnja 2023.

www.pri-mjer.hr

Korisnik: Rudarsko-geološko-naftni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Partner na projektu: Građevinski fakultet Sveučilišta u Rijeci

PT1: Ministarstvo zaštite okoliša i energetike

PT2: Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost

Hvala na pažnji!

FOND ZA ZAŠTITU OKOLIŠA
I ENERGETSKU UČINKOVITOST

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"